

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Deres ref.:

Vår ref.: Namdal Vest – bakgrunn for
klage angående avslag for utbygging av
Flåttådalselva_2018_02_15.docx

7870 Grong, 15.02.2018

Namdal Vest – bakgrunn for klage angående avslag for utbygging av Flåttådalselva Kraftverk i Namsskogan kommune

Sammendrag

Vår begrunnelse for anken kan sammenfattes på følgende vis:

- Namsskogans høringsuttalelse gjengis ikke korrekt.
- Fylkesmannen aksepterer utbygging.
- Rimelig utbyggingskostnad – 3,47 kr/kWh for alternativ B1/B2.
- NTE Nett har kapasitet til å motta produksjonen i reinvestert nett til en rimelig kostnad.
- Det er lagt for liten vekt på de positive virkningene av tiltaket.
- Valgte utdrag fra offentlige dokumenter ensidig utvalgt. De som taler for, er utelatt.
- Begrunner avslag med undersøkelser i andre områder/elver. Får dermed ikke en konkret vurdering av konsesjonssøkt prosjekt.
- Avslaget begrunnelse dokumenteres med begrep som *ikke urimelig å anta, indikasjoner* o.l.
- Enighet om at den samlede belastningen ikke anses som så stor at den er avgjørende for konsesjonsspørsmålet for de fleste biologiske tema.
- Uenighet om Flåttådalselvas verdi og konsekvenser for namsblank.

Viser til vår klage av 03.12.2017 på vedtak om avslag til å bygge ut Flåttådalselva Kraftverk i Namsskogan kommune, samt utsatt frist til å begrunne anken til 15.02.2017, oversendt i e-post 19.12.2017. Samtidig viser vi til notatet *Bakgrunn for vedtak – Litlflåttådalselva og Flåttådalselva – Namsskogan kommune i Nord-Trøndelag fylke*, oversendt i brev fra NVE datert 13.11.2017. Det refereres fra dette dokumentet, dersom ikke annet er spesifikt nevnt.

I St.prp. nr. 32 (2006-2007) står følgende under kapittel 3.7.2:

Nye inngrep i forbindelse med produksjon av vannkraft skal ikke skade produksjonen av laks vesentlig. Ved eventuelle nye vannkraftprosjekter som berører laksevassdrag vil det derfor bli lagt vekt på å unngå skadevirkninger for villaksen gjennom tilpasninger og avbøtende tiltak (våre understrekinger).

NVE kan tydeligvis ikke ha lest denne delen av meldingen eller ikke ønsket å ta denne med da den ikke passer inn i konklusjonen. Bruken av ordet «vesentlig» betyr i juridisk forstand betydelig eller ødeleggende. Når NVE bruker ord som intensjon, antagelser og indikasjoner, er det ikke holdbart rent juridisk. Løsningen er å unngå skadevirkninger gjennom tilpasninger og avbøtende tiltak.

www.ulvig-kiar.no

Sandøla Gård, Hengbruveien 43, 7870 Grong

Forstkandidat **Anders Kiær**

Sivilagronom **Anne Ulvig**

Skog- og utmarksforvalter **Knut J. Melum**

Tlf. 74 33 17 00

Mobil 976 93 570

Mobil 900 43 154

Mobil 948 96 007

E-post: post@ulvig-kiar.no

Foretaksnummer 986 531 491 MVA

De samme føringene gjentas i kapittel 8.3.2 – Konsekvenser for framtidig vannkraftproduksjon:

Uavhengig av ordningen med nasjonale laksevassdrag er det derfor ikke aktuelt å tillate vannkraftutbygginger med fare for betydelig skade på viktige laksebestander. (vår understreking)

NVE har ikke godtgjort noen fare for betydelig skade i denne saken.

Den konkrete avveiningen av om et tiltak er forenelig med ordningen vil i en del tilfeller ikke kunne avgjøres uten en mer omfattende vurdering av tiltakets virkninger og muligheten for justeringer og avbøtende tiltak. Dette hører under en konsesjonsbehandling og en eventuell konsekvensanalyse. Samlet sett antas ordningen med nasjonale laksevassdrag ikke å medføre vesentlig reduksjon i aktuell ny vannkraft.

Under kapittelet 8.3.5 Andre konsekvenser, distriktmessige konsekvenser står det følgende:

Det er generelt lagt vekt på å unngå at nasjonale laksevassdrag og laksefjorder skal svekke grunnlaget for næringsvirksomhet i distriktene. (vår understreking)

Under kapittelet 8.4 Vassdragstiltak, står det følgende:

Føringene for ny kraftproduksjon som kan få konsekvenser for villaksen antas ikke å få særlige konsekvenser. (vår understreking)

Det er også interessant å merke seg hvordan mulige kraftprosjekter i Namsen beskrives på side 104 i stortingsmeldingen:

Namsen er påvirket av kraftutbygging, og det er kartlagt flere mulige vannkraftprosjekter med et energipotensial på til sammen 145 GWh. Disse antas å berøre anadrome laks i liten grad, men ett prosjekt på til sammen 115 GWh, antas å berøre den relikte laksen i stor grad.

Det siste anlegget er Trongfossen som er trukket i videre konsesjonsbehandling av prosjekteier NTE. Om sin rolle som høringsinstans skriver fylkesmannen (NTE Energi As - Søknad om utbygging av Trongfoss kraftverk i Namsskogan kommune, Nord-Trøndelag - NVEs innstilling av 23. mai 2014):

1. Fylkesmannens rolle som høringsinstans i konsesjonssaker for kraftutbygging

Fylkesmannen vil innledningsvis peke på at FM som høringsinstans i saker av den art som her foreligger, har to ulike roller. For det første er Fylkesmannen sektormyndighet på flere områder som berører og kan berøre en slik konsesjonssak. Først og fremst vil dette gjelde sektorene miljø og landbruk, samt beredskap. På den annen side har Fylkesmannen en viktig funksjon som samordningsmyndighet hvor ulike interesser skal ses i sammenheng og avveies i forhold til hverandre.

I denne saken er det for Fylkesmannen viktig å få fram og vektlegge uttalelser som foreligger fra lokale og regionale folkevalgte organer, samt relevante statlige sektorinteresser som ligger utenfor Fylkesmannens myndighet. Reindriftsinteresser er et nærliggende eksempel på dette.

Det vil også være viktig å få med seg relevante synspunkter fra ulike samfunnsgrupper og interessegrupper slik at en ovenfor sentrale myndigheter kan gi en best mulig samlet framstilling av det regionale bilde. Samtidig må Fylkesmannen også se de regionale og nasjonale interesser i sammenheng.

Sammenligner en de faktiske anførselene og konklusjonen fylkesmannen kommer for Trongfossen (s. 13-18) når det gjelder namsblank, er de diametralt motsatt av konklusjonen for Flåttådalselva. Vi finner det oppsiktsvekkende at NVE ikke viser til opplysninger om Flåttådalselva, ei heller å ha etterspurt disse eller ytterligere undersøkelser, dersom de mente at det var behov for det. Til dette kan nevnes at Fylkesmannens miljøvernavdeling i Trøndelag

(Nord-Trøndelag) er svært kompetente når det gjelder namsblank og innehar betydelig lokal og regional lokalkunnskap og kompetanse. Kartlegging av namsblank i Flåttådalselva ble foretatt i 2011 i tillegg til søkers undersøkelse i forbindelse med konsesjonssøknaden. Kartleggingen i 2011 ble foretatt på oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, med bl.a. fylkesmannens fiske- og lakseekspert Anton Rikstad som kontaktperson. De funn som er registrert i Flåttådalselva, er ikke bestridt. Fylkesmannen kjenner godt til alle undersøkelser som er foretatt om namsblank, også i senere tid. Rikstad er en nestor og en av de mest kunnskapsrike angående laks i Trøndelag. Fylkesmannens siste uttalelse til Flåttådalselva er så sent som 05.04.2017. Fylkesmannen uttaler:

Etter Fylkesmannens vurdering fremstår imidlertid ikke berørt strekning mellom inntaksdam og kraftstasjon som særlig egnet leveområde for Namsblank. Særlig øvre deler av strekningen er preget av mye fast fjell og lite områder med gunstig bunnsubstrat for Namsblank, både som gyteområder og oppvekstområder.

Det er etter vår oppfatning uhørt at NVE da avviser Fylkesmannens uttalelse med begrunnelsen:

Fylkesmannens uttalelser datert 25.8.2016 og 5.4.2017 om at Flåttådalselva har begrenset verdi for namsblank, eller kan avbøtes tilstrekkelig om inntaket ligger oppstrøms endelig vandringshinder må leses i lys av datidens kunnskapsstatus.

Vi har i etterkant av NVE's vedtak hatt møte med Fylkesmannens miljøvernavdeling. De uttrykte forundring og overraskelse over NVE's vedtak og omtale av Fylkesmannens kunnskap og behandling. Når NVE kun refererer fra stortingsproposisjonen det som underbygger deres syn, på samme måte som de unnlater å referere viktige deler fra fylkesmannens uttalelse, mener vi framstillingen blir skjev og at denne måten å utøve skjønn på kan ha hatt betydning for resultatet.

Høringsuttalelser som gjelder begge kraftverkene:

NVE refererer Namsskogan kommunes høringsuttalelse slik at den kan oppfattes motsatt av det kommunen faktisk har uttalt når kun en del av begrunnelsen gjengis. I bakgrunnen for vedtak gjengir NVE følgende:

De mener påvirkning på namsblank i Litlflåttådalselva er akseptable, men at konflikten oppleves som stor i Flåttådalselva. De ber NVE vurdere om namsblanken har så høy verdi at det overskygger fordelene ved sistnevnte prosjekt.

I kommunens saksutredning står følgende:

Konflikten kan oppleves som stor i prosjektet da et av temaene omhandler Namsblank. Det er ingen tvil om at Namsblank er en viktig verdi for Namsskogan kommune og vi har et spesielt ansvar for denne verdien i vår forvaltning. Dette må veies opp mot om alle prosjekt som kommer i konflikt med Namsblank skal skrinlegges når prosjektet ellers fremstår som mindre konfliktfylt. Det må vurderes opp mot om Namsblanken har en så høy verdi at den skal overskygge alle andre verdier ved å tillate andre prosjekter som ikke er i konflikt med Namsblank selv om de gir konsekvenser opp i mot andre verdier. Dette er to spørsmål som kan fremstå som kontroversielle for andre forvaltningsmyndigheter med fokus på Namsblank, men som bør undergis en vurdering.

NVE gjengir feil ved å skrive at «*konflikten oppleves som stor*» mens kommunen faktisk skriver at den kan oppleves som stor fordi et av temaene omhandler namsblank. Resten av saksutredningen viser klart at hva kommunen mener, at Flåttådalselva er et godt prosjekt. Kommunen skriver i saksutredningen videre:

Ved å sette krav om minstevannføring på 10-persentil sommer og 5-persentil vinter, kan alternativ A realiseres uten at det forringer viktige verdier.

Konflikt opp i mot reindrift kan begrenses med god dialog og avbøtende tiltak.

Prosjektet har god lønnsomhet og høy produksjon. Sett opp i mot den totale søknadsporteføljen er det bedre å gå for et slikt prosjekt en å tillate flere mindre med en samlet bredere sammensatt konflikt og konsekvens.

Kommunen konkluderer med følgende for de 9 omsøkte prosjektene i Namsskogan:

Med bakgrunn i de ovennevnte vurderingene og med de forhold som er beskrevet gir Namsskogan kommune positive signaler til utbygging av vedlagte 9 prosjekter og en linjeutbygging.

NVE oppsummerer Fylkesmannens uttalelse på følgende måte:

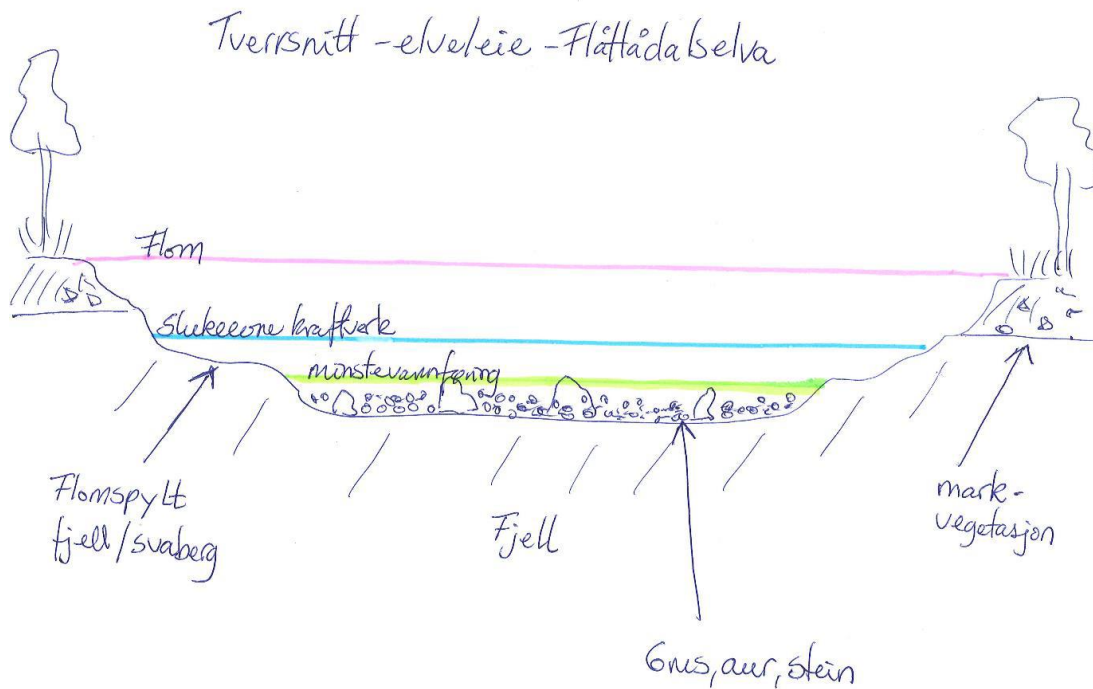
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag mener konsekvensene ved en utbygging av Flåttådalselva kraftverk er middels negative på tema reindrift og miljøinteresser. De mener søknaden kan aksepteres dersom det gjennomføres avbøtende tiltak som sikrer leveområdene for namsblank.

NVE har ikke vist direkte til Fylkesmannens tilleggsuttalelse av 24.10.2016. At det mest vesentlige i dette dokumentet ikke er vist til eller innhold referert, bekreftes ved at det ikke er satt inn som dokument under konsesjonssaker på NVE's hjemmeside, hvor alle dokumentene for behandling av Flåttådalselva skal ligge. Vedlagt utskrift fra hjemmesiden: <https://www.nve.no/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=5651&type=V-1>, som kun viser høringsuttalelsen fra fylkesmannen av 24.08.2016 (ref.nr. 21) og 05.04.2017 (ref.nr. 35). Dokumentet som mangler, er et av de viktigste for søker. Dette dokumentet, tilleggsuttalelsen fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, sier bl.a. følgende:

Etter Fylkesmannens vurdering fremstår imidlertid ikke berørt strekning mellom inntaksdam og kraftstasjon som særlig egnet leveområde for Namsblank. Særlig øvre deler av strekningen er preget av mye fast fjell og lite områder med gunstig bunnsubstrat for Namsblank, både som gyteområder og oppvekstområder.

Det er verdt å merke seg at fylkesmannen med sin lokalkunnskap foretok egen befarings langs Flåttådalselva i tillegg til å delta på befarings til NVE.

Fylkesmannens syn er i tråd med det vi framhever i våre kommentarer til høringsuttalelsene om forholdene i elva – vist ved prinsippskissen:

Vi skal dermed produsere på det vannet som er mellom den grønne og den blå linjen i bildet over. I elvetverrsnittet er dette vann som på elvebredden dekker blanke svaberg, stein og blokker – områder som er mindre viktige for fisk og vannlevende organismer. Vi mener ut fra dette at tiltaket har mindre virkning på fisk generelt og namsblank spesielt, en vurdering fylkesmannen deler. Med høy minstevannføring får vi en stedstilpasset kraftproduksjon.

Bilde 1: El-fiske i Flåttådalselva 20/8-09, vannføring 1,2 m³/s.

Bildet fra prøvefisket illustrerer prinsippskissen godt.

Det er i perioden 2011-2014 foretatt hydrologiske undersøkelser i vassdraget. I sommersesongens 153 døgn, var det for 14 % av tiden dvs. 21 døgn, se vedlagte e-post fra hydrolog Arnt Eivind Bjøru i NTE, mindre vannføring enn 1,2 m³/s, dvs. at da måtte fisken uansett klare seg med dette vannet eller mindre.

Vi kan ikke se at NVE har foretatt en vurdering av resultatene av de hydrologiske undersøkelsene som ble foretatt med hensyn til Flåttådalselva som leveområde for namsblank. Vi har brukt mellom 0,5 og 1 mill.kr. på disse undersøkelsene. NVE har av oss fått disponere og bruke resultatene til å justere sine avrenningskart for området. Det er for oss som har betalt for undersøkelsene og som NVE bruker til eget formål, uhørt at man i NVE's vurdering ikke diskuterer og vurderer vannføringsforholdene i Flåttådalselva, særlig når man isteden prøver å trekke mulige sammenligninger med Frøyningsselva og Mellingselva.

Fylkesmannen har tydeligvis forstått dette at søker har tilbudt så høy minstevannføring som namsblanken på strekningen ofte og i perioder klarer seg med, altså 1,2 m³/s over inntaksdammen samt 0,8 m³/s, til sammen 2 m³/s i området ved stasjonen:

Fylkesmannen mener en minstevannføring tilsvarende 10-persentil sommerstid og 5-persentil vinterstid vil være tilstrekkelig for å ivareta namsblanken om vandringshinderet er nedstrøms inntaksdammen.

I tillegg kan bemerkes at mye av avrenningen til elva nedenfor dammen kommer i øvre og midtre områder av berørt strekning, bl.a. fra Domelva (Litlelva) med 6 km² nedbørsfelt.

For å illustrere de raske svingningene i vannføringen i Flåttådalselva og forskjellen sammenlignet med Frøyningsselva og Mellingselva har vi sakset og limt inn følgende fra hydrolog Arnt E. Bjøru's e-post til oss:

Hei, limer inn kapittelet om etablering av lange tidsserier tilknyttet Flåttådalselv fra hydrologirapporten og fletter inn opplysninger for Frøyningsselv og Mellingselv.

Dette illustrerer at jeg ikke kan støtte vurderinger som sier at hydrologien i Frøyningsselva og Mellingselva ligner hydrologien i Flåttådalselva. (vår understreking)

Følgende er å bemerke i forhold til oppgitt middelavrenning i tabellen for de to referansene:

Et viktig poeng at avrenningskart 1961-90 må være feil – og gir seg utslag i at NEVINA-rapportene for Frøyningsselv (ca 50 l/s·km²) og Mellingselva (ca 40 l/s·km²) oppgir alt for lav middelvannføring (middelavrenning).

Middelavrenningen ligger nok adskillig nærmere Q-middel for Flåttådalselva og 139.20 Moen i Bjørhusdalselva, altså minst 70 – 80 l/s·km². Det må være svært grove feil her. Restfelt Bjørnstad (340 km²) har 66 l/s·km², og tilsiget som drar opp er nettopp Mellingselva. Og Frøyningsselva (mellom Mellingselva og Bjørhusdalselva) vil være temmelig lik. Til Namsvatn har vi ca 52 l/s·km². Til Øvre Kalvvatn er vi nær 100 l/s·km².

1.1 Etablering av lange tidsserier tilpasset Flåttådalselva

Valg av representativ NVE-serie (og utfyllende i forhold til feltegenskaper Frøyningsselv og Mellingselv):

Tabell 5 Sammenligning av nedbørfelt-egenskaper, vanddata fra referansene 1980-2010

Egenskap/nedbørfelt	Inntak Nedre Flåttådal kraftverk	Flåttådal målestasjon	139.20 Moen	142.1 Aunvatn	Kote 230, Frøyningsselva	Kote 260, Mellingselva
Areal*, km ²	Ca 130	119,7	64,4	86,2	159	74
Feltlengde km (inntak-fjerneste krok)	20	16,1	14,8	13,9	23	19,9
Feltbredde km (feltareal/feltlengde)	6,5	7,4	4,4	6,2	6,9	3,7
H _{min} – H _{max} , moh	200-906	230-906	200-1099	20-925	230-1112	260-1020
H ₅₀ %, moh	580	587	558	624	546	457
Sjø %	3	3,2	1,2	5,7	7	8

Effektiv sjø %	0	0,1	0,1	1,6	1,8	5,9
Myr %	Ca 8	8	9	0,3	6	6
Snaufjell %	Ca 68	68	60	73	58	48
Middelavrenning (l/s·km ²)	Ca 79	79	68	84	70	70
Alm lavvf (l/s·km ²) **	2	2	< 2	3	>3	>3

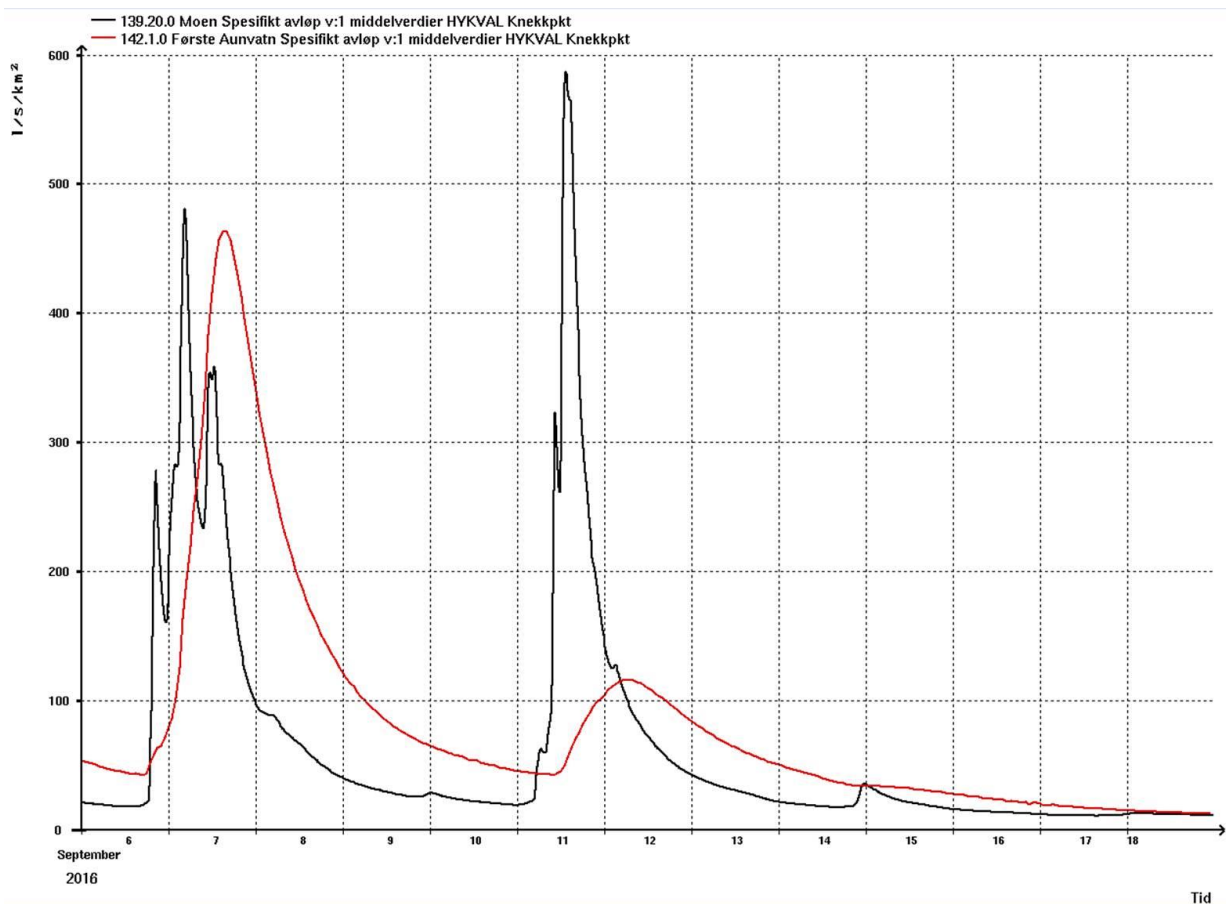
*) NTE anvender samme areal for målestasjonene som NVE oppgir sekundært i sin database. NVE utleder nå spesifikt avløp via sitt GIS-areal, men her er ikke arealavvik av stor betydning.

***) Verdiene her er belyst og diskutert i kapittelet om lav vannføring.

Middelavrenningen ligner, men variasjonsmønsteret vil være et ganske annet i de to referansene Frøyningseelv og Mellingselv på grunn av ulikhetene i feltparametre – spesielt med tanke på effektiv sjø%, men også snaufjells% og sjø%. Alminnelig lavvannføring og de lavere persentilene (5 – 10 –persentilene) vil ha betydelig høyere verdier i Frøyningseelv og Mellingselv enn i Flåttådalseelv. (vår understreking)

Dette viser at Flåttådalseelv tross enn avrenning (l/s·km²) på nivå med Frøyningseelva og Mellingselva, har mye lavere alminnelig lavvannføring og 5 og 10 persentiler og raske og høye vannføringer grunnet mye lavere sjøprosent og effektiv sjøprosent. I tillegg har nedbørsfeltet til Flåttådalseelv 42 % større snaufjellsareal enn Mellingselva og 17 % mer enn Frøyningseelva. Dette er en av årsakene at de naturgitte forholdene for namsblank ikke er de samme i Flåttådalseelv og de to andre elvene.

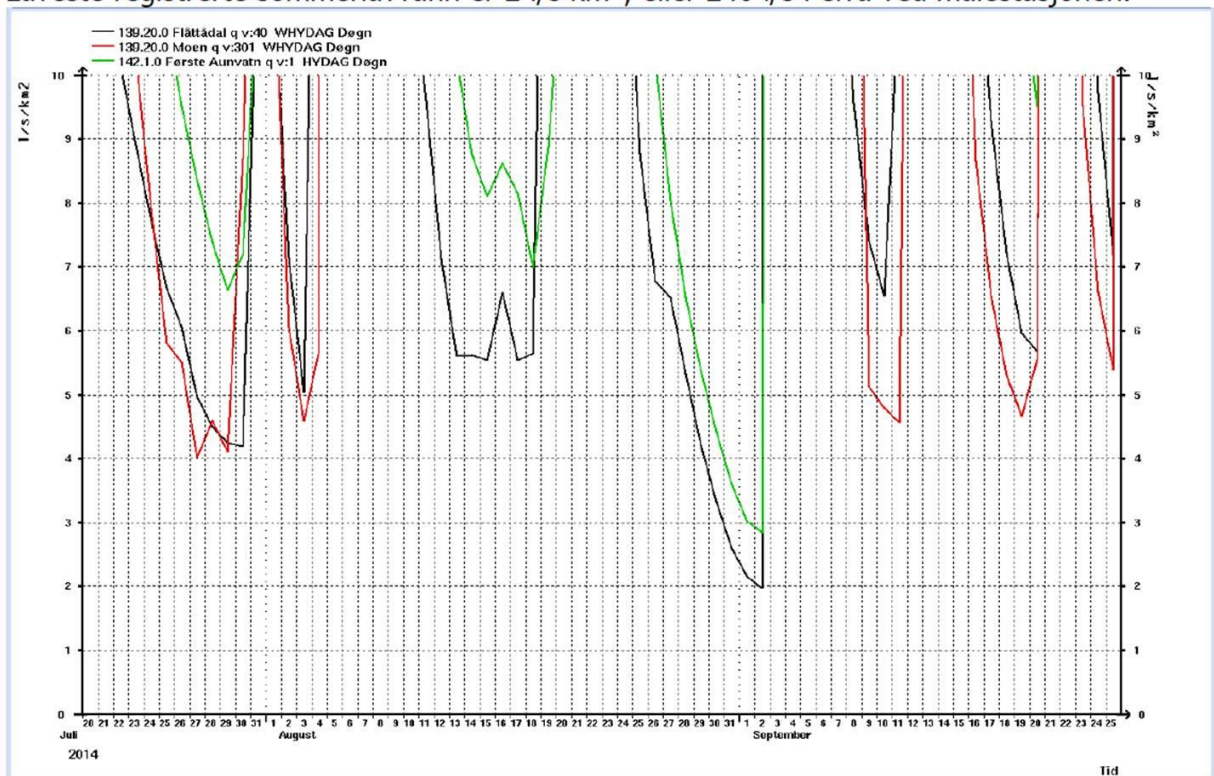
Oversiktsplott 6/9-18/9-2016 da befaringsene i området ble foretatt. Også her illustreres ganske godt ulikhetene mellom et felt med innsjø(-er), Aunvatn (rød) og Moen/Flåttådalseelv (sort)

Kontrollmåling foretatt ved vannmerke VM Flåttådalen 7/9-2016 viste 720 l/s·km² (86 m³/s). Det kan indikere at flomtoppen søndag 11/9 kan ha vært oppe i rundt 107 m³/s ved vannmerket i Flåttådalen. Befaringen til NVE

startet mandag 12/9 og søndag var det så mye vann i vassdraget at søkerne vurderte å be NVE avlyse/utsette befaringen. Fra denne flomvannsføringen på søndag 11. faller vannføringen raskt ned til mot $2 \text{ m}^3/\text{s}$, som er lik minste- og restfeltvannføringen ved stasjonen. Allerede på onsdag kunne Flåttådalselva krysses med sjøstøvler ved Nessan Gård. Vannføringen under befaringen viser godt hvor raskt vannføringen endrer seg. En kan stille seg det retoriske spørsmålet: Hvordan klarer fisken å overleve i periodene med naturlig vannføring på rundt $2 \text{ m}^3/\text{s}$ eller lavere?

Laveste registrerte sommerlavvann er $2 \text{ l/s}\cdot\text{km}^2$, eller 240 l/s i elva ved målestasjonen.

Figur 15 NVEs program DAGUT. Laveste sommer- lavvann i undersøkelsesperioden. Aunvatn (grønn kurve). Moen (rød) har hatt datatap i august-september, og data er komplettert av NVE = spesifikt avløp ved Aunvatn (rød skjult av grønn). Mye i diagrammet tyder på at Moen < Flåttådalen hadde vært riktige.

Denne figuren er tidligere oversendt NVE uten at de har kommentert den. I 2014 viser den at det i perioden fra slutten av juli til begynnelsen av september var 3 perioder på 8 dager hver hvor vannføringen var lavere enn $1,2 \text{ m}^3/\text{s}$. En kan stille seg det retoriske spørsmålet: Hvordan klarer fisken å overleve i periodene med naturlig vannføring på under $1,2 \text{ m}^3/\text{s}$ eller lavere? 1. og 2. september er vannføringen nede i $0,25 \text{ m}^3/\text{s}$.

Sametinget har kun generelle merknader til Flåttådalselva kraftverk.

I Norconsults rapport *Utredning av konsekvenser for reindriften i Vestre Namdal reinbeitedistrikt* klassifiseres Flåttådalselva som prosjekt med lite-middels konsekvens både uten og etter eventuelle avbøtende tiltak.

NVE's vurdering:

Produksjon og kostnader:

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått

vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,32 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,27-0,37) for hovedalternativet. Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 7 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved begge tiltakene til å være omtrent på snittet i forhold til andre vind- og småkraftverk som har endelig konsesjon per 1. kvartal 2016, men som ikke er bygget. I denne beregningen er imidlertid kostnaden ved ny 132 kV regionalnettlinje og ny transformatorstasjon ikke tatt inn. Ved en eventuell konsesjon til prosjektene vil det være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektene.

Etter NVE's avslag 13.11.2017 på NTE Nett AS' søknad om å bygge en 132 kV linje fra Tunnsjødal til Kjelmyrlovet har vi hatt kontakt og møte med NTE Nett AS for å se på mulige alternative tilknytninger for prosjektene i Flåttådalen til 22 kV-nettet. Mange av tidligere tillyste prosjekter både på utbyggings-, men også på forbrukssiden nord i Namsskogan, er falt bort siden de opprinnelige planene ble utarbeidet i 2007/2008. Med de fåtall prosjekt som er igjen på vannkraftssiden i dette området og forventet forbruksutvikling, kan vi ha forståelse for at det ikke er samfunnsøkonomisk ønskelig å bygge nytt nett med spenningsnivå 132 kV på strekningen Tunnsjødal-Kjelmyrlovet. NTE Nett AS har beregnet at en slik linje med transformatorstasjon og bryterfelt vil koste 72,9 mill. kr. (tabell 2, s.12 i *Bakgrunn for vedtak – 132 kV Tunnsjødal-Kjelmyrlovet og Brekkvasselv transformatorstasjon*). Vi er derimot tilfredse med at NTE Nett i sin analyse og vurdering *Et skriv om nettkapasitet i 22 kV nettet – Ulvig Kiær og Trones kraftprosjekter i Namsskogan* av 22.1.18, som følger vedlagt, konkluderer med at de 4 konsesjonssøkte småkraftprosjektene Flåttådalselva, Litlflåttådalselva, Bjøråa og Steinåa samt konsesjonsgitte Seterfossen, alle kan tilknyttes 22 kV-nettet til en etter NTE's satser beregnet kostnad på rundt 19,8 mill.kr. For alle disse prosjektene vil det tilsvare en investering på 0,28 kr/KWh beregnet ut fra ca. 70 GWh/år (Flåttådalselva alt. B1/B2). Siden nettinvesteringen kommer i 22 kV-nettet, belastes prosjekteier med anleggsbidrag og ikke forbrukerne.

I følge lastflytanalysene i dette notatet har dagens nett kapasitet til å ta inn Flåttådalselva Kraftverk alene via Byåsen, se under *Dagens nett, alternativ 1*. Dersom Flåttådalselva får konsesjon og det mates flere kraftverk inn i sone 1, vil det for Flåttådalselva være mulig å koble seg til sone 2, se *Dagens nett, alternativ 2* og *Reinvestert nett, alternativ 2*.

I forbindelse med utbygging av Søkkunda Kraftverk har våre selskap stått for graving og legging av kabel, hhv. 3x1x95 og 3x1x240 mm², over en strekning på om lag 9 km, til en kostnad til ca. 60% av den standardiserte prisen NTE Nett AS oppgir sitt notat. NTE Nett bekrefter at tiltakshaver kan engasjeres som entreprenør for utførelse av graving/legging av kabel slik Eidsiva Nett gjør. Vi legger derfor våre priser til grunn i den videre drøftelsen. NTE Nett AS har beregnet 4 km ny linje fra Byåsen til Litlflåttådalselva og Flåttådalselva. Fra Flåttådalselva til Byåsen er det ca. 4,0 km. Inkludert nettstasjon til 250.000 kr, er avsatte 1,5 mill. kr. i konsesjonssøknaden ca. 0,5 mill. kr. for lite til å etablere dette nettet.

Dersom det gis konsesjon for både Flåttådalselva og Litlflåttådalselva, vil det være behov for en reinvestering i nettet, se notatet fra NTE på side 6, *Reinvestert nett, alternativ 2*. Med Flåttådalselva og Litlflåttådalselva på hhv. 8,8(7,6) og 4,9 MW installert effekt fra sone 2, vil det fortsatt være plass til begge ved å føre det anleggsspesifikke nettet sørover til Linsetmoen (Tunnsjødal-22GR1). Tabelllinje 3 på side 6, viser hvilke investeringer det er nødvendig å foreta i 22 kV-avgreiningen(*Tunnsjødal-22GR1*) som går fra Linsetmoen til Tunnsjødal.

Anleggsbidraget for denne delen vil være på ca. 5,2 mill. kr. Nettet fra kraftverket fram til Linsetmoen er tenkt nedgravd i/langs skogsbilveien på vestsiden av Namsen fram til Linsetmoen. Etter vår erfaring vil kostnaden for å legge denne kablen være ca. 5,35 mill. kr, fratrukket 1,25 mill. kr. som i kostnadsoverslaget er satt av til kraftlinje fratrukket 250.000 kr. til nettstasjon. Samlet vil nødvendig investering i nett bli på ca. 9,3 mill. kr. for alternativ A og med noe lengre tilkobling ca. 10,1 mill. kr. for alternativ B1/B2. Dette tilsvarer 0,32 kr/KWh for alternativ A og 0,35 kr/KWh for alternativ B1 eller B2. Kobles også Litlflåttådalselva på denne linjen, reduseres linjekostnaden til dette verket med ca. 0,8 mill.kr. Totalproduksjonen for de 2 kraftverkene blir på 43,4 GWh/år for alternativ A og

38,5 for alternativ B, noe som gir en nettkostnad på 8,5 mill. kr. for alternativ A og 9,3 for alternativ B1/B2. Dette tilsvarer 0,20 kr/KWh for alternativ A og 0,24 kr/KWh for alternativ B1/B2.

Med erfaring som byggherre og utøvende entreprenør i søsterselskapet Søkkunda Kraftverk AS med kraftverk i slutfasen av utbyggingen av et elvekraftverk i samme størrelsesorden, samt innhentede oppdaterte priser, mener vi våre budsjetterte priser i kostnadsoverslaget i konsesjonssøknaden fortsatt er gjeldende i 2018, altså 3,51 kr/KWh for alternativ A og 3,47 kr/KWh for alternativ B1/B2. Selv inkludert linjetilknytning vil alle alternativene regnes som rimelig utbyggingspris i dag.

Sammenligner en med NTE's egen søknad på Trøngfossen opererer de med en utbyggingskostnad på 5,16 kr/KWh i 2015, altså mer enn 1,5 kr/KWh mer enn for Flåttådalselva. I tillegg kommer kostnadene ved framføring av ny 132 kV kraftlinje.

Utbyggingen av Flåttådalselva må regnes som en relativt rimelig utbygging i dag.

Når det gjelder grunnlaget for utregning av energikostnaden over levetid, LCOE, viser vi til de drøftinger som er foretatt i bakgrunn for klagen for Litlflåttådalselva Kraftverk.

Ut fra de drøftingene har vi foretatt LCOE-beregninger ved ulik levetid og kalkulasjonsrente inn i en tabell. Det er brukt samme forutsetninger som hos NVE, med unntak av at våre reviderte kostnadstall for utbyggingen er lagt til grunn, samt variasjon av levetid og kalkulasjonsrente. Kurs er satt til 7,7 NOK/\$. I kostnadsberegningene våre er det allerede lagt inn en post for 10% uforutsette kostnader. Med vår erfaring fra bygging og ombygginger av kraftverk, hvor vi har holdt budsjett, ser vi ingen grunn til å beregne scenarier med vesentlig lavere eller høyere utbyggingskostnad.

Flåttådalselva Alt. B1/B2	NVE's forutsetninger	«Reell levetid»	«Markedsrente»	«Reell levetid og rente»
	40 år levetid, 6% rente	60 år levetid, 6% rente	40 år levetid, 4% rente	60 år levetid, 4% rente
	Øre/KWh	Øre/KWh	Øre/KWh	Øre/KWh
Energi kostnad over levetid (LCOE)	27,7	26,2	22,7	20,7

Tabell 1: Energi
kostnad over levetiden (LCOE) i NOK/kWh ved ulik levetid og kalkulasjonsrente, men uten restverdi. (LCOE kalkulatore er hentet fra: https://www.energy101.com/calculators/calculators/calculator_LCOE_old/index.html)

Dersom kalkulasjonsrenten settes til 3 %, som er den forventede avkastningen for pensjonsfond utland framover, vil energikostnaden over levetiden (LCOE) for Litlflåttådalselva med 60 års levetid være på **18,1 øre/KWh**. I en lønnsomhetsvurdering må summen av kraftpris og elsertifikatpris dekke LCOE. Når det gjelder kraftpris benyttes NVE's kraftprisbaner. NVE legger selv til grunn 15 øre/KWh i sertifikatpris. Siden energimyndighetene er regulator for kvotekurven og premissleverandør for sertifikatprisene, ville det være naturlig å benytte prisen på sertifikater som NVE benytter. Markedet for sertifikater er derimot ikke så positive, og har en mer konservativ tilnærming til framtidige sertifikatprisene. Et alternativ er å forutsette en sertifikatpris på det halve, altså 7,5 øre/KWh, slik dagens pris er i markedet for sertifikater for 2019 og 2020.

Flåttådalselva	NVE's forutsetninger	«Reell levetid»	«Markedsrente»	«Reell levetid og rente»
	40 år levetid, 6% rente	60 år levetid, 6% rente	40 år levetid, 4% rente	60 år levetid, 4% rente
	Øre/KWh	Øre/KWh	Øre/KWh	Øre/KWh
Energi kostnad over levetid (LCOE)	27,7	26,2	22,7	20,7
Kraftpris+ Elsert. Øre/KWh				
L-L: 23,5+7,5				31,0
M-L: 29,0+7,5				36,5
H-L: 41,0+7,5				48,5

L-H: 23,5+15,0	38,5
M-H: 29,0+15,0	44,0
H-H: 41,0+15,0	56,0

Tabell 2: Kraft- og elsertifikatpris sammenlignet med Energikostnad over levetiden (LCOE) i øre/kWh ved ulik levetid og kalkulasjonsrente, men uten restverdi.

Utregningene viser at alle alternativene gir en høyere kraft- og sertifikatpris enn energikostnaden over levetiden, og dermed lønnsomhet for samtlige. Beregnes en restverdi vil lønnsomheten øke ytterligere.

Ut fra våre beregninger gir samtlige alternativ en positiv nåverdi, og for mange av dem en betydelig nåverdi.

Vi kjenner til flere salg av nyere små elvekraftverk de seneste årene og vilkårene for salgene. Selv med fallrettsleie på rundt 5-7% av brutto inntekt, gjenkjøpsmulighet etter 40-50 år og arbeidsmulighet hos kjøper (daglig drift av kraftverket), oppnås salgspriser på mellom 5 og 6 kr/KWh år. For Flåttådalselva snakker vi her om en merverdi på rundt 1,5 kr/KWh utbygget produksjon, noe som tilsvarer 36 - 44 mill. kr. Denne nåverdien er reell i forhold til teoretiske beregninger. Samtidig vil vi understreke at vår strategi er å bygge og drifte småkraftanlegg, ikke å selge dem.

Vår erfaring med kjøp, utbygging og drift av 7 små kraftverk gjennom ulike selskap, tilsier at Flåttådalselva for oss vil være en langsiktig og god investering ut fra de forutsetninger vi legger til grunn etter mer enn 30 års erfaring i bransjen.

I det det er vi som bærer den økonomiske risikoen for prosjektet og dets lønnsomhet, mener vi det ikke blir riktig at det offentlige skal overprøve våre lønnsomhets- og risikovurderinger.

Reindrift:

Når det gjelder påvirkning på reindriften konkluderer NVE følgende på side 23:

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag har fremmet innsigelse til Litlflåttådalselva og Bjørelva kraftverk, mens de fraråder Steinåa kraftverk. De har ingen spesielle merknader til Flåttådalselva kraftverk for tema reindrift. Sametinget fremmet innsigelse til Bjørelva, Steinåa og Litlflåttådalselva kraftverk. De fremmet opprinnelig innsigelse også til Flåttådalselva kraftverk, men denne frafalt etter at reindriftsrapporten hadde vært på begrenset høring. Per i dag har heller ikke de spesielle merknader til Flåttådalselva kraftverk. (våre understrekinger)

På side 26 skriver NVE:

Når det gjelder Flåttådalselva kraftverk er NVE enig med høringsparter i at prosjektet er det minst konfliktfylte av søknadene for reindriften. Vi mener tiltaket kan avbøtes tilstrekkelig for næringen. (vår understreking)

Vi deler denne vurderingen av Flåttådalselva, men mener at virkningene for reindriften er sterk overdrevet for samtlige anlegg.

Naturmangfold:

Naturtyper:

I det NTE Nett AS i sitt skriv *Et skriv om nettkapasitet i 22 kV nettet – Ulvig Kiær og Trones kraftprosjekter i Namsskogan* av 22.1.18, har lagt tilknytningen sørover langs/i skogsbilveien mot Linsetmoen, vil slåttemyrer uansett ikke bli berørt.

Arter:Namsblankens biologi:

NVE skriver på side 28:

Namsen er et nasjonalt laksevassdrag og munner ut i Namsfjorden, som er en nasjonal laksefjord. Den anadrome lakseførende strekning i Namsen strekker seg til Aunfoss, mens området fra Nedre Fiskumfoss og oppover i Namsen er leveområde for den særegne relikte (ferskvannslevende) laksetypen namsblank (også kalt småblank). Både anadrom lakseførende strekning og leveområder for namsblank er underlagt retningslinjene for nasjonale laksevassdrag.

Det blir en total asymmetri når man i en nasjonal laksefjord kan lokalisere lakseoppdrett, gi økte muligheter for produksjon og oppleve nylige lakserømminger (se vedlagte artikkel) av over 50.000 oppdrettslaks samtidig som man skal avskjære enhver mulighet for klimavennlig energiproduksjon i et sidevassdrag som ikke engang berører den anadrome strekningen i Namsen. Når prosjektet nettopp tar behørig stedstilpassede hensyn med en høy minstevannføring, blir asymmetrien desto større.

NVE skriver på side 29:

*Til tross for at namsblank er unik er den ikke inkludert på Norsk Rødliste ettersom denne listen prinsipielt omfatter vurdering av arter og ikke enkeltbestander.
Genetiske studier indikerer at namsblank og anadrom laks ikke blander sine gener.*

Det siste er direkte feil. I rapporten (Sundt-Hansen m.fl. 2016) er det dokumentert at det foregår hybridisering mellom namsblank og sjøvandrende laks. Namsblank er dermed ingen egen art, men en isolert bestand. Når det trekkes fram avgrensede delbestander, som kan skyldes flyttinger/utsetting, og genetiske forskjeller i små delbestander, nærmer det seg en forvaltning på individnivå.

Den trives derfor best i rennende vann med grovt substrat.

Som det ble vist til ved prøvefisket i Flåttådalen, ved fylkesmannens egne befaring og NVE's befaring, var bunnsubstratet på utbyggingstrekningen dekket med vann ved en vannføring rundt 2 m³/s.

Man vet derfor en del om hvordan etablering av dammer og terskler og endring av vannføring påvirker leveområdet. Ettersom namsblank primært lever på strykstrekninger, vil inntaksbasseng og terskler påvirke deres leveområder svært negativt. Stillestående terskelbasseng ser ut til å være områder som passer ørreten bedre, og man finner tette forekomster av ørret på slike strekninger.

Inntaksområdet er der hvor Flåttådalselva danner et stilleflytende parti. Søker anser den eneste relevansen med utdraget er å bekrefte at terskler er negativt for namsblank og favoriserer ørret og det estetiske. Slik det står i Nina-rapport nr. 660:

Kunstige terskler ble bygd for å kompensere for negative effekter av kraftreguleringen. Hensikten med terskler er generelt å heve vannstanden og øke vannspeilet, som oftest ut fra utseendemessige hensyn, og for å forbedre forholdene for ørret og ørretfiske.

Skal man bedre forholdene for namsblank bør alle tersklene i Namsen på namsblankstrekningen fjernes, slik vi har skrevet tidligere, og ikke avslå stedtilpasset småkraftproduksjon i en sideelv, 4,5 km over samløpet med Namsen.

Studier av namsblank:

NVE skriver på side 29:

NTE Energi AS har fått NINA til å utarbeide en statusrapport om namsblank, basert på innsamlet materiale av overvåkning av namsblankbestanden i 2007 og 2008¹³. Det foreligger også en rapport om det faglige grunnlaget for en handlingsplan for namsblanken¹⁴. Namsblanken i Frøyningseelva er beskrevet i egen rapport¹⁵. I tillegg eksisterer dokumentasjon på den genetiske strukturen hos namsblank i Namsen¹⁶. Denne dokumentasjonen blir brukt i tillegg til de undersøkelser som er blitt utført i tilknytning til konsesjonsøknaden til kraftverkene i Flåttådalseelva og Litlflåttådalseelva.

NVE framstiller dette som om fylkesmannen ikke skulle kjenne til disse. Det er etter det vi forstår kun Nina-rapport 1298 som er kommet i ettertid.

Det er tydelig genetisk forskjell mellom bestander øverst og nederst i utbredelsesområdet. Fisk fanget på den midtre delen, har en mellomliggende genetisk sammensetning. Namsblanken danner derfor meta-populasjoner. Slike populasjoner kan bevare genetisk variasjon bedre over tid enn en tilsvarende tallrik sammenhengende bestand. De genetiske analysene viser også at størrelsen på delsbestanden i nedre deler er blitt redusert over tid.

NVE skriver videre på side 30:

I rapporten som beskriver status for namsblanken¹⁸ og rapporten som gir grunnlag for en handlingsplan for namsblanken¹⁹ er Flåttådalseelva og Litlflåttådalseelva omtalt. Omtalen i de to dokumentene er like. Antatt utbredelse er opp til et langt parti med fall og stryk, ca. 6 km oppstrøms Namsen. I den nyeste av de to rapportene fremkommer det at namsblank i Flåttådalseelva er påvist 5,6 km oppstrøms Namsen og at elven kan være en viktig sideelv for namsblanken.

I en nylig publisert rapport fra de pålagte undersøkelsene²⁰ fremgår det at forekomsten av namsblank i Namsen er relativt stor i nærrområdene til Mellingselva, Frøyningseelva og Flåttådalseelva. Siden det foreligger meget lite opplysninger om namsblanken i Flåttådalseelva, kan dette fellestrekket, samtidig som Flåttådalseelva har egenskaper som ligner på Frøyningseelva, gi grunnlag for å benytte kunnskapen om namsblank i Frøyningseelva som en indikasjon på hvordan bestanden av namsblank er i Flåttådalseelva. Frøyningseelva ble undersøkt i 2014 og funnene rapportert i 2015. (vår understreking)

Vi mener NVE her gir seg inn på spekulasjoner. Det hydrologiske grunnlaget for Flåttådalseelva viser at disse elvene ikke kan sammenlignes og at forskjellene i vannføringsregime er så store at dette er hovedårsaken til at Flåttådalseelva aldri har vært regnet som et gyte- eller oppvekstområde, men kun for næringssøk. Vi finner det ganske oppsiktsvekkende at indikasjoner benyttes som hovedargument. Samtidig har vi under konsesjonsbehandlingen heller ikke blitt underrettet om det NVE mener er viktige nye opplysninger – og dermed ikke fått anledning til å kommentere dette før under klagebehandlingen. Etter å ha jobbet med saken i over 10 etter at søknaden først ble innsendt til NVE, finner vi slik saksbehandling uakseptabel.

Frøyningseelva er 5,3 km lang og har sitt utspring fra innsjøen Frøyningen. I elvas nedre halvdel, mellom Trongen bro og Namsen, er det identifisert fire sannsynlige vandringshindre for namsblank. Ved NINAs prøvefiske i 2014 ble det registrert namsblank fra Namsen og helt opp til Frøyningen, også mellom vandringshindrene. Innsjøen setter en effektiv stopper for namsblankens videre utbredelse innover i nedbørfeltet, fordi den taper i konkurranse med ørreten både i innsjøen og i innløpsbekkene. NINA antar med bakgrunn i funnene fra prøvefisket at det finnes enkeltbestander både ovenfor, mellom og nedenfor vandringshindrene i elva. En mulig årsak til at namsblanken finnes mellom og ovenfor vandringshindrene er sannsynligvis et resultat av flytting.

Slik NVE framstiller saken her, kan det virke som om konsesjonssaken dreier seg om en kraftutbygging i Frøyningseelva og ikke i Flåttådalseelva. Når NVE i detalj må beskrive forholdene i en helt annen elv for å synliggjøre en mulig likhet (indikasjon) mener vi det ikke er en reell behandling av de faktiske forholdene for

Flåttådalselva. Vi forventer at det i en klagebehandling tas utgangspunkt i forholdene i Flåttådalselva, og at det foretas en grundig vurdering av den lokale kompetansen (Fylkesmannen) og hydrologien for Flåttådalselva som gjøre at den ikke kan sammenlignes med Frøyningsetva eller Mellingselva. Vi kan heller ikke se at NVE har foretatt en vurdering av at for alternativ B1/B2, vil fortsatt hele 4,5 km av Flåttådalselvas nedre del, fra kraftstasjonen til samløpet med Namsen, forbli urørt.

De genetiske studiene av namsblank i Frøyningsetva viste tilstedeværelse av to tydelige delbestander med liten genetisk utveksling. I tillegg er det mulighet for at det er en tredje delbestand helt øverst. Datamaterialet er ikke stort nok til å sette presise geografiske grenser for de ulike delbestandene. Eksistensen av disse delbestandene er tydeligvis ikke avhengig av tilstedeværelse av vandringshindre. Det er derfor ikke urimelig å anta at namsblank i Flåttådalselva også kan være delt opp i genetiske distinkte delpopulasjoner. I så fall vil det være et viktig element i namsblankens totale genetiske variasjon. (vår understreking)

Dersom man er bekymret for at namsblanken totalt sett ikke har stor nok genetisk variasjon eller bredde uten at mulige delbestander som er avdelt pga. naturlige vandringshindre, sikres, kan dette sikres ved at de genetisk viktige delbestandene blandes ved utsetting. Når flytting av namsblank etter rapportenes konklusjon sannsynligvis er årsak til opprettelsen av delpopulasjoner ovenfor naturlige vandringshindre – noe som i dag ville blitt ansett som miljøkriminalitet (jfr. utsetting av f.eks. av ørekyte eller gjedde i nye eller nye deler av vassdrag) – er det en rimelig spesiell innfallsvinkel å mene at slike spesielle forhold for Frøyningsetva skal være avgjørende for avslag i Flåttådalselva - dette ut fra antagelser (se vår utheving over) – og det uten å ha bedt søker om kommentar eller nærmere undersøkelser før konsesjonsbehandlingen ble avsluttet. Vi spør oss hvorvidt en slik saksbehandling er i tråd med god forvaltningsskikk.

NVE mener at de nye undersøkelsene på namsblank som er utført i øvre del av Namsen er svært viktige og må vektlegges, siden fiskeundersøkelsene som ledsaget konsesjonssøknadene hadde begrenset informasjonsverdi.

Fiskeundersøkelsene våre i 2009 ble utført i tråd med og etter instruksjon fra Fylkesmannen. Hvis NVE mener at verken Fylkesmannen er kompetent, eller undersøkelsene vi gjorde etter pålegg ikke var gode nok, må det da opplyses både fylkesmannen og tiltakshaver slik at man får mulighet for å ha en dialog på hva som bør gjøres annerledes, samt ha mulighet til å gjennomføre dette før en konsesjonsbehandling avsluttes. Det føles ganske spesielt – etter å gjennomført undersøkelser som det offentlige har foreskrevet – å bli avfeiet i en setning med at dette har begrenset informasjonsverdi. Sånn kan man faktisk ikke behandle en søker!

Fylkesmannens uttalelser datert 25.8.2016 og 5.4.2017 om at Flåttådalselva har begrenset verdi for namsblank, eller kan avbøtes tilstrekkelig om inntaket ligger oppstrøms endelig vandringshinder må leses i lys av datidens kunnskapsstatus.

Søker mener det ikke er holdbart og rimelig arrogant å avfeie Fylkesmannens kunnskap og kompetanse etter at det er kommet kun en ny rapport om namsblank etter fylkesmannens siste uttalelse 25.04.2017. (Nina-rapport nr. 1298).

Namsskogan kommune har i sin høringsuttalelse bedt NVE spesielt vurdere om namsblanken har så høy verdi at det overskygger fordelene ved Flåttådalselva kraftverk. De opplever konfliktnivået med namsblank som stort i denne saken. Namsblank er påvist opp til kote 210 i Flåttådalselva, om lag 570 m nedstrøms inntaksområdet på kote 224. Fisken kan muligens gå helt opp til Nordsløttfossan, ved inntaksområdet, uten at dette er endelig avklart. (vår understreking)

Her har NVE tydeligvis misforstått kommunen og fremhevet det motsatte av hva faktisk kommunen mener, se det vi har skrevet over under høringsuttalelser. Alle faglige instanser (med unntak av NVE) og også biologen som har jobbet i området med konsesjonssøknaden, mener at Flåttådalselva er det prosjektet som samlet sett gir minst konsekvenser.

I våre kommentarer til høringsuttalelsene har vi tatt opp mulige tekniske damløsninger som hensyntar forholdene

dersom det er usikkerhet om det er et naturlig vandringshinder i Nordslettfossan. Vi kan ikke se at NVE har kommet tilbake til dette spørsmålet, ei heller at de har bedt om nærmere undersøkelser om denne problemstillingen før konsesjonssaken ble avsluttet. Tatt i betraktning av at vi har brukt mellom 1 og 2 mill.kr. på hele konsesjonsprosessen for anlegget, finner vi denne behandlingsmåten lite tilfredsstillende.

Elveløpet er i all hovedsak bredt og flat med noen litt dypere partier. Substratet er varierende på hele namsblankstrekningen. Etter befaring langs store deler av berørt strekning i Flåttådalselva mener NVE at fraføring av vann som beskrevet i søknaden både vil redusere vanddekket areal og vannhastigheten i elva vesentlig. Namsblankens konkurransefortrinn mot andre arter er at den foretrekker høy vannhastighet.

Vi ser her igjen at NVE kommer med generelle betraktninger uten å vurdere de spesielle forholdene som gjelder for Flåttådalselva. Vanddekket areal og vannhastighet i Flåttådalselva reduseres naturlig uavhengig av kraftverk eller ikke grunnet de raske og store vannstandsvingningene og perioder med svært lav naturlig vannføring. I en klagebehandling forventer vi at det er forholdene i Flåttådalselva som beskrives og vurderes, ikke andre vassdrag. Da må vurderingen ta utgangspunkt i

- de spesielle hydrologiske forholdene i Flåttådalselva,
- prinsippskissen for hvordan fraført vann påvirker elveprofilen i elva,
- at forslag til høy minstevannføring sikrer at elva opptre slik den gjør naturlig i flere perioder,
- at fylkesmann deler vurdering av forholdene,
- at biolog deler vurdering av forholdene,
- lokalt bosattes egne erfaring og det de kjenner til historisk om namsblank i Flåttådalselva

Det har aldri vært bestridt fra søker, fylkesmann eller biolog at det er forekommer namsblank på den nedre og midtre strekningen av Flåttådalselva, slik søkers undersøkelse fra 2009 og undersøkelsen i 2011 viser. Nina-rapporten konkluderer også med at det er

Når både vannhastigheten og vanddekket areal reduseres store deler av året, vil andre arter få et konkurransefortrinn. Det å gi namsblank reduserte leveområder og i tillegg konkurransefortrinn for andre arter; er klart i strid med intensjonen i beskyttelsesregimet til våre nasjonale laksevassdrag (jf. St.prp. nr. 32 (2006-2007)).

Når NVE vurderer intensjonen i stortingsmeldingen om laks må de ta med det som faktisk står der:

Uavhengig av ordningen med nasjonale laksevassdrag er det derfor ikke aktuelt å tillate vannkraftutbygginger med fare for betydelig skade på viktige laksebestander. (vår understreking)

Vi kan ikke se at NVE har begrunnet at det kan oppstå betydelig skade. NVE bruker uttrykk som *ikke urimelig å anta og indikasjon*.

Den konkrete avveiningen av om et tiltak er forenelig med ordningen vil i en del tilfeller ikke kunne avgjøres uten en mer omfattende vurdering av tiltakets virkninger og muligheten for justeringer og avbøtende tiltak. Dette hører under en konsesjonsbehandling og en eventuell konsekvensanalyse. Samlet sett antas ordningen med nasjonale laksevassdrag ikke å medføre vesentlig reduksjon i aktuell ny vannkraft. (vår understreking)

Denne passusen fra stortingsproposisjonen ligger også inne og må være uteglemt eller oversett av NVE når de snakker om intensjoner i stortingsmeldinger. Når de utelukker selv en godt stedtilpasset kraftproduksjon 4,5 km oppe i en sideelv i et laksevassdrag, med generelle begrunnelser, betyr det at NVE i realiteten har vernet hele den relikte laksestrekningen, klart i strid med føringene i stortingsmeldingen. En godt stedtilpasset kraftproduksjon er nettopp svaret når man må ha flere tanker i hodet samtidig; både løse klimakrisen med mer fornybar kraftproduksjon og ivareta miljøverdier.

Under kapittelet 8.3.5 Andre konsekvenser, distriktsmessige konsekvenser står det følgende:

Det er generelt lagt vekt på å unngå at nasjonale laksevassdrag og laksefjorder skal svekke grunnlaget for næringsvirksomhet i distriktene. (vår understreking)

Under kapitlet 8.4 Vassdragstiltak, står det følgende:

Føringene for ny kraftproduksjon som kan få konsekvenser for villaksen antas ikke å få særlige konsekvenser. (vår understreking)

Dette viser at NVE ikke tar hensyn til nærings og distriktsperspektivet, slik det er forutsatt i stortingsmeldingen. Vi mener NVE med sitt vedtak gir utrykk for en egen verneagende utover det som har vært Stortingets intensjon. I ikke vernede vassdrag og andre vernede områder (som utgjør over 60 % av arealet) må NVE's behandling først og fremst dreie seg om justeringer av prosjektene og avbøtende tiltak slik det beskrives i meldingen.

Vi har vært i kontakt med NTE, hvor vi har fått opplyst at NTE i forbindelse med Namsvassdammen (som påvirker namsblanken på hele den relikte laksestrekningen i Namsen) har konsesjonsvilkår om forlenget minstevannslipp sommer ut oktober måned nettopp av hensyn til fisk. Vi spør oss om hvorfor NVE ikke har gått inn på slike drøftinger med tiltakshaver. Dersom det er ønskelig kan vi akseptere å fortsette minstevannslippet på 10 persentil sommer ut oktober måned. Det vil tilsvare ca. 0,3 GWh/år i tapt produksjon, men fortsatt vil prosjektet gi god lønnsomhet. Vi ber OED vurdere dette under ankebehandlingen.

Hvordan namsblank påvirkes av tiltaket i Flåttådalselva både på fraført strekning og nedstrøms kraftverket har vært svært avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Vi kan ikke se at NVE konkret har vurdert de spesielle forholdene for Flåttådalselva på fraført strekning, men kun baserer sin avgjørelse på generelle betraktninger, indikasjoner og antakelser (se det som er skrevet over).

Vi kan ikke se at forholdene på de nederste 4,5 km som ikke blir berørt av kraftutbyggingen som ifølge NVE skal ta skade, er dokumentert eller behandlet på en slik måte at vi har mulighet for å kunne imøtegå denne påstanden.

Forholdet til naturmangfoldloven:

NVE skriver videre på side 34:

Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet for de fleste biologiske tema med unntak av namsblank, ...

Det er kun uenighet om forståelsen av virkninger og avbøtende tiltak for namsblank.

Store sammenhengende områder med urørt preg:

NVE skriver:

Flåttådalselva kraftverk ligger i et mer berørt område hvor urørthet ikke er et tema.

Vi deler NVE's vurdering.

Samfunnsmessige fordeler:

NVE skriver:

En eventuell utbygging av Litflåttådalselva kraftverk vil gi 14,3 GWh og Flåttådalselva kraftverk vil gi 29,1 GWh i et gjennomsnittså. Produksjonsmengden regnes som henholdsvis vanlig og stor for et

småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. De omsøkte tiltakene vil gi inntekter til søker og grunneier og generere skatteinntekter. Videre vil både Litlflåttådalselva og Flåttådalselva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. NVE vurderer kostnadene ved tiltakene til å ligge omtrent på gjennomsnittet for småkraft- og vindkraftprosjekter som har blitt tildelt konsesjon de siste årene.

I sin 40 siders bakgrunn er dette avsnittet alt NVE skriver om de positive virkningene av tiltak som småkraftverk.

Det er lite om alle de politiske føringene som ligger i at det skal satses på grønn og fornybar energi, distriktpolitikk, ringvirkninger for lokalmiljø og ikke minst hva slike tiltak betyr for lokal sysselsetting og som grunnlag for lokal vekst.

DnB har laget sin egen nettside (www.dnb.no/ringvirkninger) hvor selskap kan undersøke hvilke ringvirkninger et selskap har basert på skatter, avgifter og indirekte bidrag gjennom ansatte, varekjøp og tjenester. Søsterselskap til Ulvig Kiær, Søkkunda Kraftverk, har gjennomført utbygging av kraftverk med tilsvarende produksjon (ca. 25 GWh/år) og kostnad (ca. 95 mill.kr.). I løpet av et år (2016) bidrar kraftverket med 5,4 mill.kr. Det tilsvarer:

- 2 sykepleiere
- 2 årsverk i politiet
- 4 årsverk for lærere
- 4 foreldrepermisjoner

I søknaden står følgende:

Namsskogan kommune, og spesielt lokalt i utkantene, er utsatt for fraflytting og mangel på arbeidsplasser. Tiltaket vil være avgjørende for opprettholdelse av den lokale bosettingen og en videreutvikling av de lokale næringer. Kraftverksplanene i Flåttådalen gir mulighet for 1-2 nye arbeidsplasser på permanent basis. Lokalsamfunnet vil bli betydelig styrket med den satsingen som vil kunne skje ved denne kraftutbyggingen.

Vi mener det av NVE er lagt for liten vekt på de positive sidene ved tiltaket. Vi kan ikke se at NVE har behandlet og vurdert de i søknaden opplistede og uthevede momenter som taler for konsesjon, se søknaden under pkt. 2.1 *Begrunnelse for tiltaket.*

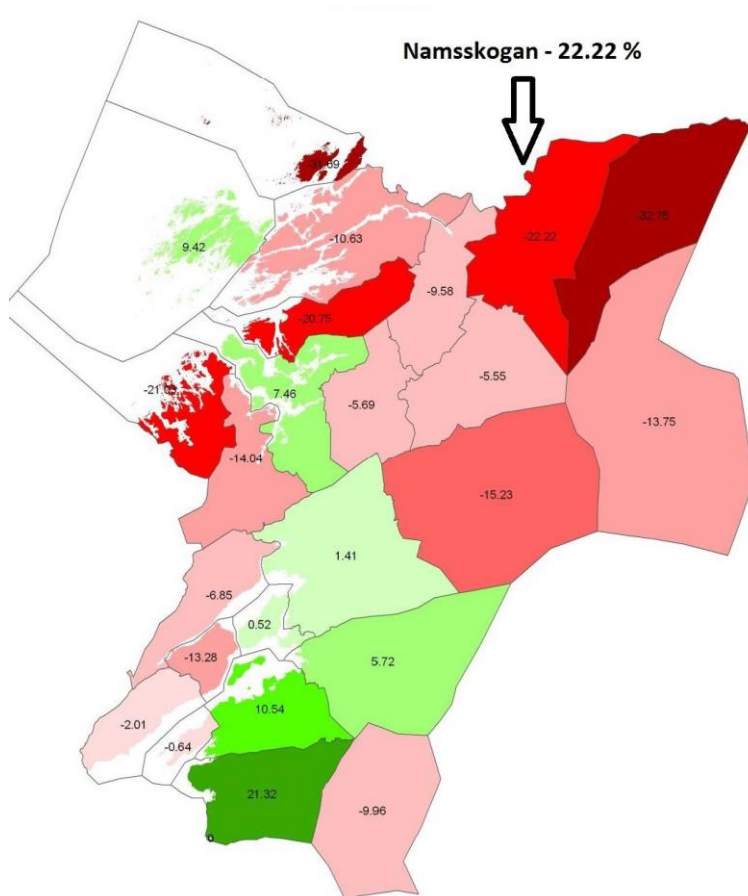
På bakgrunn av et omfattende arbeid ble det utarbeidet, og vedtatt av Fylkestinget i en egen *Strategier for små vannkraftverk i Nord-Trøndelag.*

Fra denne og fra søknaden ser vi oss derfor nødt til å gjenta:

- *Det skal legges spesiell vekt på mulighet for utbygging i næringssvake områder der kommunene opplever befolkningsnedgang.*

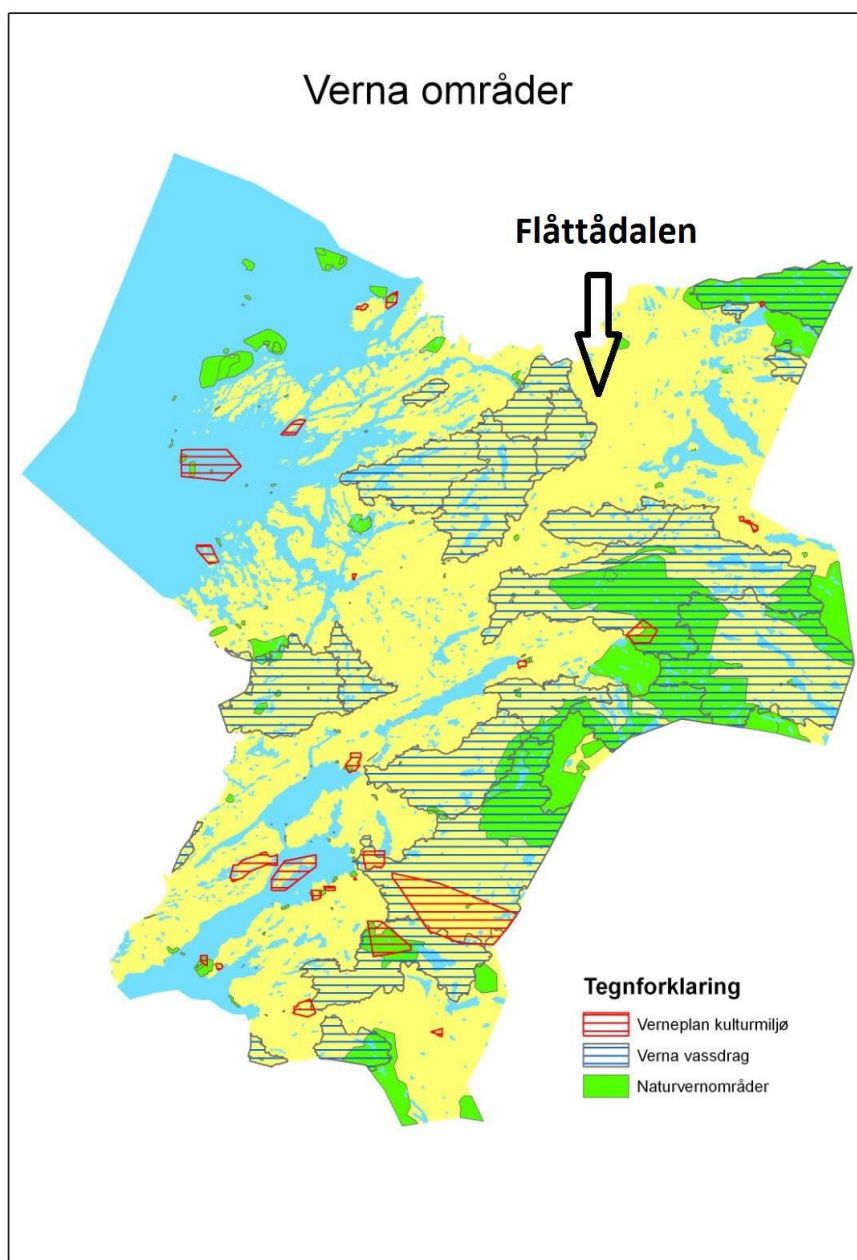
Fylkeskommunen ser positivt på små kraftverksutbygginger som grunnlag for lokal nærings- og samfunnsutvikling. Dette må gis særlig betydning ved endelig konsesjonsvurdering i næringssvake kommuner.

Namsskogan er en av de kommunene som har hatt sterkest befolkningsnedgang.

Figur 1: Nord-Trøndelag. Befolkningsutvikling 1990-2008. %-vis endring (Nord-Trøndelag Fylkeskommune, 2010)

Vi kan heller ikke se at området (Nord-Trøndelag) betydelige vern i form av varige vernede vassdrag og vern etter annen lovgivning (60% av arealet) er drøftet eller tillagt vekt. I tillegg kommer viktige området for reindriften. Etter vår mening må det være en høy terskel for å avslå konsesjonssøknader i de gjenværende områdene som ikke er varig vernet, og vi forventer at slik problematikk blir grundig belyst i ankesaken. Hvis ikke vil NVE's behandling i denne og lignende saker oppfattes som en egen vernepolitikk på siden av Stortingets føringer.

Figur 2: Samla arealkart/temakart for naturvernområder, fornminner og varig verna vassdrag (Nord-Trøndelag Fylkeskommune, 2010)

Disse manglende vurderingene understreker at NVE ikke har forståelse for hvor viktige slike tiltak er for næringsutvikling i distriktene.

Søknadens forhold til overliggende nett:

Etter våre samtaler med NTE Nett AS og de tilbakemeldinger vi har fått at dagens nett kan ta inn produksjonen fra Flåttådalselva i det lokale distribusjonsnettet med rimelige investeringer, ser vi ingen grunn til å diskutere bakgrunnen for å avslå en utbygging av 132 kV-nettet fra Tunnsjødal til Kjelmlyrloet og bygging av ny transformatorstasjon ved Kjelmlyrloet, selv om vi er uenige i forutsetningene for beregningene og dermed samfunnsnyttene av et forsterket og framtidsrettet linjenett nordover i Namsskogan kommune. Når det gjelder diskusjon av noen av forutsetningene for beregning av netto nytte (samfunnsøkonomisk analyse) viser vi til det

som er skrevet over under *Produksjon og kostnader*.

Oppsummering:

I det NVE har foretatt en saksbehandling hvor de har lagt avgjørende vekt på rapporter som er tilkommet under saksbehandlingen, og ikke gitt søker anledning til å kommentere disse i forbindelse med saksbehandlingen, forbeholder vi oss retten til å komme med tilleggsopplysninger i den perioden som klagen behandles.

NVE skriver i sin oppsummering:

Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet for de fleste biologiske tema med unntak av namsblank.

Vi deler denne vurderingen hva angår den samlede belastningen, men er som vist over, uenig angående namsblank.

Produksjonen kan mates inn på NTE Nett's 22 kV i et reinvestert nett til rimelige investeringskostnader

Når disse forhold, eventuelt med ytterlige avbøtende tiltak som foreslått legges til grunn, mener vi klagen vår bør tas til følge.

Med hilsen
For Ulvig Kiær AS

Anders Kiær
(sign.)

Vedlegg.